

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar Ddydd Iau, 26 Medi 2013

YN BRESENNOL:

Cynghorydd Gwilym O Jones (Cadeirydd)
Cynghorydd Raymond Jones (Is-Gadeirydd)

Y Cynghorwyr Lewis Davies, R Dew, Jim Evans, Ann Griffith, D R Hughes, K P Hughes, Vaughan Hughes, Victor Hughes, W T Hughes, Llinos Medi Huws, A M Jones, Carwyn Jones, H E Jones, R LI Jones, Cynghorydd R.Meirion Jones, Richard Owain Jones, Jeffrey M.Evans, Alun W Mummery, R G Parry OBE, Dylan Rees, Nicola Roberts, P S Rogers a Ieuan Williams

WRTH LAW:

Prif Weithredwr
Dirprwy Brif Weithredwr
Cyfarwyddwr Datblygu Cynaliadwy
Cyfarwyddwr Cymuned
Cyfarwyddwr Dysgu Gydol Oes
Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth)
Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adain 151
Rheolwr Gwasanaethau Adnoddau Dynol
Rheolwr Gwasanaethau Pwyllgor

YMDDIHEURIADAU:

Y Cynghorwyr John Griffith, T LI Hughes, J A Roberts, Alwyn Rowlands a Dafydd Rhys Thomas

1 DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Gwnaeth y Cynghorwyr isod ddatganiad o ddiddordeb yn Eitem 10 y cofnodion hyn ac nid oeddynt yn bresennol yn y cyfarfod yn ystod unrhyw drafodaeth neu bleidlais arni:-

Y Cynghorydd Bob Parry, OBE - mae ganddo berthnasau'n gweithio i'r Cyngor yn yr Adrannau Addysg ac Eiddo.

Y Cynghorydd K.P.Hughes – roedd yn perthyn yn agos i un a oedd yn arfer gweithio fel gofalydd cartref i'r Cyngor.

Y Cynghorydd Llinos M.Huws – perthynas a ffrindiau agos yn gweithio i'r Cyngor.

Y Cynghorydd D.R.Hughes – cysylltiad personol â chyn-ofalydd cartref nad oedd yn gweithio ar hyn o bryd ac a oedd wedi ymddiswyddo yn ystod y 6 mis diwethaf, Hefyd, mae ei ferch yn dysgu ar sail rhan-amser yn Ysgol Gynradd Llanfairpwll.

Y Cynghorydd Ieuan Williams – mae ei chwaer-yng-nghyfraith yn ofalwraig cartref.

Y Cynghorydd W.T.Hughes – mae ei ferch yn dysgu yn Ysgol Gynradd Bodedern a'i fab-yng-nghyfraith yw Pennaeth Ysgol Esceifiog, Gaerwen.

Gwnaeth y Cynghorydd R.O.Jones ddatganiad o ddiddordeb yn eitem 10 y cofnodion hyn gan fod ganddo berthynas yn gweithio i'r Cyngor. Arhosodd yn y cyfarfod a chymerodd ran yn y drafodaeth a'r bleidlais ar yr eitem.

Gwnaeth y Cynghorydd Nicola Roberts ddatganiad o ddiddordeb yn eitem 10 y cofnodion hyn gan fod ei brawd yn gweithio i'r Cyngor fel gweithiwr Ysgolion ac Ieuenctid Rhanbarthol. Arhosodd yn y cyfarfod a chymerodd ran yn y drafodaeth a'r bleidlais ar y eitem.

Gwnaeth y Cynghorydd R. Meirion Jones ddatganiad o ddiddordeb yn Eitemau 3, 6, 7, & 8 y cofnodion hyn gan ei fod yn gyn-weithiwr i'r Cyngor, h.y. yn aelod o staff hyd ddiwedd Ionawr 2013 a byddai'n annoeth iddo gymryd rhan yn y materion hyn er nad oedd yn credu fod ganddo ddiddordeb personol fel y diffinnir hynny yn y Côd.

Gwnaeth y Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddol) ddatganiad o ddiddordeb yn Eitem 5 y cofnodion hyn oherwydd byddai sefydlu'r pwyllgorau sefydlog newydd yn berthnasol iddi hi fel swyddog statudol ond ni fyddai'r effaith yn un o bwys ac o'r herwydd, byddai'n aros yn y cyfarfod er mwyn darparu unrhyw gyngor cyfreithiol. Datganodd ddiddordeb hefyd yn eitem 8 y cofnodion hyn oherwydd y byddai sefydlu'r strwythur newydd yn rhoddi iddi rai cyfrifoldebau rheoli newydd/ychwanegol ond ni fyddai'r effaith yn un o bwys ac unwaith yn rhagor, arhosodd yn y cyfarfod i roi cyngor cyfreithiol.

2 DERBYN UNRHYW GYHOEDDIADAU GAN Y CADEIRYDD, ARWEINYDD Y CYNGOR NEU'R PRIF WEITHREDWR

Dim i'w datgan.

3 DATGANIAD CYFRIFON 2012-13 A'R ADRODDIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Cyflwynwyd – adroddiad y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 ar y Datganiad Cyfrifon terfynol.

Dywedyd (a) Bod y Pwyllgor Archwilio yn ei gyfarfod ar 24 Medi, ar ôl ystyried y Datganiad Cyfrifon, wedi penderfynu *“argymhell i'r Cyngor Sir ei fod yn cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon yn amodol ar adolygiad terfynol gan PWC.”*

Dywedwyd (b) Y cafodd cyfrifon drafft y Cyngor am 2012-13 eu cyflwyno ar gyfer eu harchwilio ar 28 Mehefin 2013. Roedd y rhan fwyaf o'r gwaith archwilio manwl bellach wedi'i gwblhau i raddau helaeth ac roedd yr Archwiliwr wedi cyhoeddi ei adroddiad. Roedd nifer o newidiadau i'r drafft wedi cael eu hymgorffori yn y cyfrifon. Yn amodol ar gael eu cymeradwyo gan y Cyngor heddiw, byddai'r cyfrifon yn cael eu cymeradwyo gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau), Swyddog Adran 151 y Cyngor a byddant wedyn yn cael eu cyhoeddi ar ôl derbyn barn yr Archwiliwr.

Cafodd fersiwn derfynol y Datganiad Cyfrifon ei dosbarthu yn y cyfarfod gan gynnwys y mân-newidiadau a gafwyd gan PWC yn hwyr prynhawn ddoe.

Dywedodd Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio ei fod, y bore hwn, wedi derbyn e-bost gan Lynn Pamment o PWC yn datgan ei bod wedi adolygu'r fersiwn ddiweddaraf o'r Datganiad Cyfrifon a'i bod wedi gwneud nifer o sylwadau arnynt a'r sylwadau mwyaf arwyddocaol oedd y rheiny a wnaed ar Nodyn 3 i egluro'r dyfarniad beirniadol mewn perthynas â chyfrifo ar gyfer asedau ysgolion ac ar Nodyn 42 yn nodi'r ansicrwydd sy'n parhau ynghylch ymrwymadau yswiriant Municipal Mutual. Roedd hefyd yn argymhell y dylid cywiro camgymeriad bychan o ran categoreiddiad yn y gwariant llinellau gwasanaeth yn wyneb y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant nad yw'n cael unrhyw effaith ar y ffigwr gwariant net nac ychwaith ar Gronfa'r Cyngor. Roedd yr holl newidiadau eraill yn ymwneud â mân faterion cyflwyno.

Dywedwyd hefyd nad oedd Lynn Pamment wedi gweld yr adroddiad ar Dâl Cyfartal a gyflwynwyd i'r Cyngor heddiw ac y byddai'n rhaid iddi adolygu cynnwys hwnnw cyn y gallai ddarparu'r memorandwm archwilio ar gyfer yr Archwiliwr Penodedig, Anthony Barrett, i gymeradwyo'r farn archwilio.

PENDERFYNWYD

- **Cadarnhau derbyn Datganiad Cyfrifon 2012-13 ar yr amod fod PWC yn fodlon gyda chynnwys yr adroddiad ar Dâl Cyfartal sy'n cael ei gyflwyno i'r Cyngor heddiw;**
- **Derbyn cynnwys y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.**

4 YMGYNGHORWYR/YMCHWILWYR GWLEIDYDDOL

Cyflwynwyd adroddiad gan y Prif Weithredwr ar gais a dderbyniwyd gan Grŵp Gwleidyddol Plaid Cymru am gymorth ymchwilydd/ymgyngorydd gwleidyddol i gynorthwyo'r Grŵp i weithredu'n effeithiol yn y Cyngor.

Oherwydd nad oes cynsail i'r math hon o swydd yn y Cyngor na darpariaeth ychwaith yn y gyllideb gyfredol ar gyfer cynnal swyddi cefnogaeth i grwpiau gwleidyddol, cyflwynwyd y mater i'r Cyngor benderfynu arno.

Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddol) ei bod wedi adolygu'r gofynion dan Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 a allai gael effaith uniongyrchol ar y penderfyniad heddiw. Fel y maent berthnasol i'r Cyngor hwn, byddai paramedrau'r Ddeddf yn golygu y byddai'n rhaid darparu ar gyfer o leiaf tair o swyddi ymchwilydd gwleidyddol petai'r egwyddor cyffredinol yn cael ei mabwysiadu. Roedd hyn oherwydd y byddai gan bob un o'r Grwpiau Gwleidyddol ar y Cyngor hwn hawl i swydd o'r fath i'w cefnogi. Ni fyddai rheidrwydd arnynt i lenwi'r swyddi hynny ond byddai'n rhaid i'r Cyngor ei hun wneud dyraniad cyfartal yn seiliedig ar nifer yr Aelodau a chyfansoddiad y Grwpiau. Y lefelau cyflog uchaf ar gyfer pob swydd fyddai £37,500 neu pro rata petai'r Cyngor yn penderfynu penodi i'r tair swydd ar sail rhan-amser. Byddai'r cyfan ohonynt yn swyddi ar gontractau cyfnod sefydlog a byddai'n rhaid iddynt ddod i ben rhwng dyddiad yr etholiad nesaf a dyddiad Cyfarfod Blynyddol y Cyngor. Y Grwpiau Gwleidyddol eu hunain fyddai, i bob pwrpas, yn gwneud y penodiadau ond byddai'r sawl a benodwyd yn weithwyr i'r Cyngor a byddai'n rhaid hefyd diwygio'r Rheolau Sefydlog i gynnwys darpariaeth ar gyfer cyflwyno ymgyngorwyr/ymchwilwyr gwleidyddol.

Mewn ymateb, dywedodd y Cyngorydd Bob Parry OBE, na fyddai Grŵp Plaid Cymru eisiau swydd amser llawn, dim ond am ddau ddiwrnod yr wythnos mae'n debyg. Gofynnodd i'r Cyngor ystyried y cynnig a phenodi i swydd(i) yn y flwyddyn ariannol gyfredol.

Cafwyd trafodaeth yn y cyfarfod ynghylch rhinweddau/anfanteision y cais.

PENDERFYNWYD peidio â chefnogi'r cais yn wyneb y pwysau ariannol sy'n wynebu'r Awdurdod hwn ar hyn o bryd.

(Roedd y Cyngorwyr G.O.Jones ac A.Morris Jones yn dymuno iddo gael ei gofnodi eu bod wedi ymatal eu pleidlais ar y mater hwn).

5 SEFYDLU PWYLLGORAU

Cyflwynwyd - adroddiad y Prif Weithredwr ar fwrriad i newid Cyfansoddiad y Cyngor er mwyn sefydlu Pwyllgor Ymchwilio sefydlog a Phwyllgor Disgyblu sefydlog er mwyn rhoi sylw i unrhyw faterion perthnasol pryd ac fel y maent yn codi, mewn perthynas ag achosion yn ymwneud ag ymddygiad/perfformiad swyddogion statudol, achos y bydd angen weithiau ymchwilio ymhellach iddynt er mwyn cydymffurfio gyda'r gweithdrefnau statudol yn y Rheoliadau Rheolau Sefydlog Awdurdodau Lleol (Cymru) 2006.

PENDERFYNWYD

1. **Sefydlu Pwyllgor Ymchwilio sefydlog i weithredu'r swyddogaethau a ddisgrifir yn Rheoliad 9 Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Rheolau Sefydlog) (Cymru) 2006 ac fel maent wedi eu hadlewyrchu yn y Rheolau Gweithdrefn Cyflogi Swyddogion ym Mharagraff 4.10 Cyfansoddiad y Cyngor;**

2. Bydd tri Aelod ar y Panel Ymchwilio a bydd cydbwysedd gwleidyddol arno yn unol ag Adran 15 Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989; a bydd un yn Aelod o'r Pwyllgor Gwaith. Awgrymir na ddylai'r Arweinydd fod yn aelod o'r panel nac ychwaith unrhyw aelodau sy'n dal y Portffolios ar gyfer y swyddogion statudol;
3. Bod y Cyngor yn dirprwyo i'r Swyddog Statudol perthnasol yr awdurdod i benodi Aelodau i'r Pwyllgor Ymchwilio, wedi iddo ymgynghori gydag Arweinyddion y Grwpiau Gwleidyddol;
4. Sefydlu Pwyllgor Disgyblu sefydlog a phenodi Aelodau i wasanaethu arno. Byddai hyn yn cydymffurfio gyda Chanllawiau'r Cyd-gyngor Cenedlaethol mewn perthynas â Phrif Weithredwyr ac yn osgoi'r angen i'r Cyngor sefydlu Pwyllgor Disgyblu ar wahân petai angen un mewn unrhyw achos lle gwnaed honiadau yn erbyn swyddog statudol ac y mae angen rhoi sylw iddynt dan y broses hon;
5. Bydd ar y Pwyllgor Disgyblu dri o aelodau a bydd arno gydbwysedd gwleidyddol yn unol ag Adran 15 Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989; a bydd un Aelod yn Aelod o'r Pwyllgor Gwaith. Argymhellir na ddylai'r Arweinydd fod yn aelod nac ychwaith unrhyw aelodau sy'n dal Portffolios y swyddogion statudol. Argymhellir ymhellach na ddylai unrhyw Aelodau o'r Pwyllgor Ymchwilio fod yn Aelodau o'r Pwyllgor Disgyblu;
6. Bod y Cyngor yn dirprwyo i'r Swyddog Statudol perthnasol yr awdurdod i benodi Aelodau i'r Pwyllgor Ymchwilio, ar ôl iddo ymgynghori gydag Arweinyddion y Grwpiau Gwleidyddol;
7. Bod y Cyngor yn dirprwyo i unrhyw un o'r tri swyddog statudol, mewn ymgynghoriad gyda'r Arweinydd, yr hawl i wario'r arian angenrheidiol er mwyn cyflawni'r ymrwymiad statudol/contractyddol hwn. Gall hyn gynnwys cyflogi Cyfreithwyr arbenigol allanol i gynghori ar y materion cyflogaeth a gall olygu penodi ymchwilydd/arbenigwr allanol ynghyd â threfniadau am wasanaeth interim petai swyddog yn cael ei wahardd/ei gwahardd am unrhyw gyfnod.

6 CAU ALLAN Y WASG A'R CYHOEDD

PENDERFYNWYD:

“Dan Adran 100(A)(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972, gyrru'r wasg a'r cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitemau isod oherwydd y tebygrwydd y câi gwybodaeth ei rhyddhau a honno'n wybodaeth y gwneir eithriad ohoni yn Atodlen 12A y Ddeddf ac yn y Profion Budd y Cyhoedd sydd ynghlwm.”

7 PRAWF BUDD Y CYHOEDD – ADOLYGIAD PENAETHIAID GWASANAETH – YSTYRIAETHAU MEWN PERTHYNAS Â'R STRWYTHUR

Rhoes y Cyngor sylw i'r cynnwys.

8 ADOLYGIAD PENAETHIAID GWASANAETH – YSTYRIAETHAU MEWN PERTHYNAS Â'R STRWYTHUR

- (a) Dywedwyd – bod y Pwyllgor Gwaith, ar ôl trafod yr uchod yn ei gyfarfod ar 9 Medi, 2013, wedi penderfynu fel a ganlyn:-

“argymhell i'r Cyngor Sir ei fod yn cymeradwyo'r argymhellion yn yr adroddiad.”

- (b) Cyflwynwyd – adroddiad gan y Dirprwy Brif Weithredwr.

PENDERFYNWYD

- **Cymeradwyo'r strwythur tâl fel y caiff ei nodi ym mharagraff 6.5 yr adroddiad;**
- **Bod Swydd y Pennaeth Gwasanaeth Dysgu yn cael ei hysbysebu gydag ychwanegiad marchnad ar gyflog oddeutu £70,000;**
- **Bod proses asesu perfformiad 180 gradd yn cael ei datblygu ar gyfer Penaethiaid Gwasanaeth;**
- **Y dylid gwneud trefniadau i'r Panel Penodiadau fynd ati i benodi i'r swyddi Penaethiaid Gwasanaeth newydd o fis Hydref 2013.**

(Roedd y Cyngorydd R.Meirion Jones yn dymuno iddo gae ei gofnodi nad oedd wedi cymryd rhan mewn unrhyw drafodaeth neu bleidlais ar y mater hwn)

9 PRAWF BUDD Y CYHOEDD – HAWLIAD TÂL CYFARTAL

Ystyriwyd y cynnwys gan y Cyngor.

10 HAWLIAD TÂL CYFARTAL

Cyflwynwyd – adroddiad y Dirprwy Brif Weithredwr ar yr Hawliad Tâl Cyfartal.

Cyn y drafodaeth ar y mater hwn, rhoes y Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddol) gyngor cyfreithiol i'r Aelodau ynghylch a ddylent ddatgan diddordeb yn y mater ai peidio.

Oherwydd bod cynifer o Aelodau wedi datgan diddordeb ac wedi gadael y Siambr, awgrymodd y Cyngorydd Ann Griffith y dylai'r Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddol) gysylltu â'r aelodau hynny gyda golwg ar gadarnhau a oedd angen iddynt mewn gwirionedd ddatgan diddordeb yn y mater mewn unrhyw gyfarfodydd yn y dyfodol.

(Roedd y Cyngorydd A.Morris Jones yn dymuno iddo gael ei gofnodi nad oedd modd i'r Aelod Portffolio fod yn bresennol heddiw oherwydd bod gan ei wraig apwyntiad yn yr ysbyty).

PENDERFYNWYD

- **Rhoi'r awdurdod i Swyddogion symud ymlaen i drafod setlo'r hawliadau tâl cyfartal ond i beidio â setlo'n derfynol heb yn gyntaf gael cymeradwyaeth y Cyngor;**
- **Gofyn i'r swyddogion gyflwyno diweddariad i'r cyfarfod nesaf o'r Cyngor Sir sydd wedi ei drefnu ar gyfer 10 Hydref, 2013 (neu i gyfarfod arbennig o'r Cyngor yn ddiweddarach ym mis Hydref/Tachwedd 2013) ar y cynnydd a wnaed gan gynnwys y goblygiadau i'r Awdurdod hwn o ran y cyngor allanol a ddarparwyd;**
- **Yn y cyfamser, gofyn i'r Pennaeth Gwasanaethau (Adnoddau) gysylltu gyda Llywodraeth Cymru yn mofyn eu barn ynghylch a fyddent yn ystyried cais am gyfalafu ai peidio ac i gael unrhyw wybodaeth ariannol berthnasol arall y bydd y Cyngor yn rhesymol ei angen efallai i wneud ei benderfyniad.**

Daeth y cyfarfod i ben am 12.40 pm

**Y CYNGHORYDD G O JONES
CADEIRYDD**